

Waterschap **Scheldestromen**

Bevindingen Boardletter

Op verzoek van de algemene vergadering zijn in dit hoofdstuk de bevindingen in de boardletter terug te vinden. Bij iedere bevinding vindt u de stand van zaken.

Procesbeschrijvingen

(cf de Boardletter 2023) Waterschap Scheldestromen heeft in boekjaar 2023 de procesbeschrijvingen voor de belangrijkste financiële controleprocessen afgerond, waaruit blijkt hoe deze processen zouden moeten verlopen. Dit achten we een positieve ontwikkeling. Een belangrijk onderdeel binnen de procesbeschrijvingen ontbreekt echter nog, te weten de uitwerking van de “key-controls”. Deze “key-controls” zitten vaak bij de rollen in functiescheiding van controlerend en autoriserende functies.

Belangrijk hierbij is om de “key-controls” zo scherp mogelijk te beschrijven aan de hand van de 6W's (wie, wat, waarom, wanneer, met welke informatie en wat wordt vastgelegd) zodat iedere betrokken functionaris weet wat er van hem of haar verwacht wordt.

Daarnaast adviseren wij blijvend aandacht te besteden aan het up-to-date houden van deze procesbeschrijvingen. Dit kan bijvoorbeeld door het periodiek uitvoeren van lijncontroles of het periodiek toetsen van processtappen via interne controles.

Stand van zaken:

Vrijwel alle relevante processen zijn beschreven. De organisatie is bezig met de uitwerking van de belangrijkste risico's en beheersmaatregelen in de processen die het belangrijkste zijn in het kader van de rechtmatigheid. Een deel daarvan zal in 2024 worden afgerond, een deel in 2025. Dit wordt uitgevoerd als onderdeel van de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

De onafhankelijkheid van de interne controle is inmiddels beter geborgd door de medewerkers die zich hiermee bezighouden in een apart subteam te plaatsen onder functionele aansturing van de concerncontroller.

Beleidsdocumenten:

(cf de Boardletter 2023) Een aantal beleidsdocumenten, zoals het controleprotocol en interne controleprotocol, zijn al (bijna) 10 jaar oud. Het risico bestaat dat beleidsdocumenten verouderd zijn en daarmee niet meer gebaseerd zijn op recente wet- en regelgeving. Wij adviseren om de beleidsdocumenten die al enkele jaren oud zijn tegen het licht te houden en waar nodig te actualiseren.

In de nieuwe nota waardering en afschrijving wordt een nieuwe afschrijvingsmethodiek opgenomen, waardoor er sprake zal zijn van een stelselwijziging. De belangrijkste wijziging in de nieuwe nota waardering en afschrijving is dat projecten het jaar na afronding voor het eerst worden afgeschreven, waarbij tot boekjaar 2022 werd gestart met afschrijven in het jaar nadat projecten 75% gereed waren. We vragen het waterschap deze stelselwijziging getrouw in de jaarrekening te verwerken en toe te lichten.

Tevens vragen we het waterschap om het normenkader voor 2023 te actualiseren en tijdig te laten vaststellen door de AV.

Stand van zaken

Vastgesteld zijn inmiddels:

- Nota weerstandsvermogen, risicomangement, reserves en voorzieningen (AV april 2024)

- Treasurystatuut (DB mei 2024).

Onderhanden zijn momenteel:

- Nota waarderen en afschrijven (AV nov 2024) en nadere uitwerking daarvan in de investeringsregeling (DB nov 2024)
- Normenkader 2024 en 2025 (AV dec 2024) plus toetsingskader (DB jan 2025)*
- Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie (AV begin 2025)
- Controleverordening waterschap (AV begin 2025)
- Intern controleplan (DB)
- Nota voorkoming misbruik en oneigenlijk gebruik (DB).

Nota's, regelingen en besluiten die in 2025 worden geactualiseerd:

- Nota Kostentoerekening en onderbouwing tarieven (AV)
- Kostentoedelingsverordening (AV)
- Besluit mandaat, volmacht en machtiging (DB)
- Regeling Budgethouderschap (DB)
- Inkoop & Aanbestedingsbeleid (obv het landelijke beleid dat bij de Unie van Waterschappen momenteel in ontwikkeling is) (DB)

Om deze planning te realiseren vindt er inhuur plaats.

* Mogelijk moet ook nog een controleprotocol 2025 door de AV worden vastgesteld. Nu de waterschappen vanaf 2025 onder de BADO (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) komen te vallen, is nog niet duidelijk of voor verslagjaar 2025 een controleprotocol nodig is.

Inkoopproces: Onderbouwing Prestatielevering

(cf de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat medewerkers op basis van de budgethoudersregeling de prestatielevering voor inkopen vast moeten leggen. Voor inkopen onder de € 500 is sprake van een verlicht regime. Hiervoor geldt wel een 4-ogen principe qua factuurautorisatie, maar hoeft geen prestatieverklaring te worden gedocumenteerd in het inkoopstelsel.

Uit interne controles blijkt dat er progressie gemaakt wordt omtrent het vastleggen van de prestatielevering ten opzichte van boekjaar 2022, maar blijkt tevens dat de vastlegging van prestatieleveringen nog niet structureel plaatsvindt binnen het inkoopproces. We adviseren daarom om maatregelen te treffen om een nauwkeurige vastlegging van de prestatielevering te waarborgen. Daarbij is het van belang om de naleving van de huidige procesafspraken te blijven monitoren middels interne controles. Indien geconstateerd wordt dat procesafspraken niet nageleefd worden, dient het waterschap vervolgstappen te ondernemen op het gebied van gedrag en cultuur (softcontrols).

Stand van zaken:

Het vastleggen van een prestatieverklaring kan niet door het huidige softwaresysteem worden afgedwongen. In 2024 wordt de aanbesteding van een nieuw financieel systeem voorbereid, hierin zat het afdwingen van geautomatiseerde procescontroles als selectiecriteria worden opgenomen. Bij de implementatie van de interne controlefunctie ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording zal tevens de 2e-lijnscontrole worden verstevigd.

Inkoopproces: Controle op prestatielevering

(cf de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat medewerkers op basis van de budgethoudersregeling de prestatielevering voor inkopen vast moeten leggen. Voor inkopen onder de € 500 is sprake van een verlicht regime. Hiervoor geldt wel een 4-ogen principe qua factuurautorisatie, maar hoeft geen prestatieverklaring te worden gedocumenteerd in het inkoopstelsel.

In onze lijncontrole over 2023 constateren we dat de prestatielevering eerder is goedgekeurd dan de feitelijke leverdatum van het product. Hierdoor vindt er feitelijk geen (zichtbare) controle op de prestatielevering plaats. We adviseren maatregelen te treffen om een nauwkeurige controle op de prestatielevering te waarborgen, en daarbij te borgen dat deze controle pas na de levering kan worden verricht.

Stand van zaken:

Het vastleggen van een prestatieverklaring kan niet door het huidige softwaresysteem worden afgedwongen. In 2024 wordt de aanbesteding van een nieuw financieel systeem voorbereid, hierin za het afdwingen van geautomatiseerde procescontroles als selectiecriteria worden opgenomen. Bij de implementatie van de interne controlefunctie ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording zal tevens de 2e-lijnscontrole worden verstevigd.

Aanbestedingen: Tussentijdse aanbestedingsanalyse

(cf de Boardletter 2023) We constateren dat het waterschap geen tussentijdse aanbestedingsanalyse heeft uitgevoerd in boekjaar 2023. We adviseren het waterschap om minstens éénmaal per jaar een tussentijdse risicogerichte analyse uit te voeren. Op die manier kan het waterschap eventuele naderende rechtmatigheidsfouten tijdig signaleren en hierop inspelen.

Stand van zaken:

In 2024 worden met elke afdeling tenminste twee tussentijdse spendgesprekken gevoerd. De 1e ronde is begin juni afgerond. De 2e ronde is ingepland in november.

Tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in opleiding en systemen om de kwaliteit van de spendanalyses en-gesprekken de komende jaren verder te verbeteren.

Momenteel wordt ook een contractmanagementadviseur geworven (binnen de formatie van de begroting 2024) die belangrijk is om het contractmanagement verder te professionaliseren.

Aanbestedingen: Totaalformulier beoordeling aanbestedingen

(cf de Boardletter) Verder hebben we geconstateerd dat voor aanbestedingen die niet via Negometrix verlopen, niet altijd een beoordelingsformulier aanwezig is waaruit de aanwezigheid en de overwegingen van het beoordelingsteam blijken.

Daarnaast hebben we vernomen dat het borgen van beoordelingen in het aanbestedingsplatform op de planning staat voor eerste half jaar van 2024.

Stand van zaken:

In 2024 zijn we volledig overgegaan naar het aanbestedingsplatform Merzell. De gebruikers hiervan werken zich steeds verder in om alle ingebouwde tools te gebruiken. Hiervoor worden ook trainingen gevolgd. Doormiddel van het analyseren van de spenddata en de periodieke consultgesprekken van de inkoopadviseurs met de afdelingen kunnen mogelijk inkopen aan het licht komen die niet volgens het proces zijn verlopen. Bij de bestellers in de organisatie wordt actief aandacht besteed aan het juist gebruiken van het aanbestedingsplatform. Wij denken dat het restrisico hiermee is gemitigeerd tot een normaal niveau.

Activamodule

(cf. de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat het waterschap een activamodule heeft aangeschaft en geïmplementeerd. We zullen per jaareinde de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde activamodule en de juistheid van de conversie controleren. Daarmee zal de bevinding omtrent de activamodule in 2024 hoogstwaarschijnlijk opgevolgd zijn.

Stand van zaken:

De geautomatiseerde activamodule is in 2023 geïmplementeerd en is voor het eerst in de begroting 2024 en de jaarrekening 2023 gebruikt. De huidige software is in staat dit voor afgeronde projecten uit te voeren, voor onderhanden projecten biedt de huidige software geen mogelijkheden. Deze functionaliteit wordt meegenomen bij de aanbesteding van het nieuwe financieel pakket dat in 2024 wordt voorbereid.

Projectbeheersing: Nacalculaties

We hebben geconstateerd dat het waterschap een format heeft opgesteld om een gestructureerde en eenduidige voorcalculatie, voortgang op projecten, tussentijdse calculatie en nacalculatie te waarborgen. Het template is sinds september 2023 intern in gebruik genomen door projectbeheerders, maar de werking hiervan kan per interim-datum nog niet door ons worden vastgesteld. We vragen het waterschap om periodiek (interne) controles uit te voeren op het gebruik van dit format.

Stand van zaken:

In februari 2024 zijn ambtelijk de startdocumenten voor de (investerings)projecten voor 2026 afgerond. In de definitiefase en de volgende fasen wordt het template gebruikt met onder meer de uniforme ramingsmethodiek. Omdat voor deze projecten de procestappen met tussentijdse calculatie en nacalculatie nog in het verschiet liggen zal de uiteindelijke werking van het template met de uniforme ramingsmethodiek pas over enige tijd (2026 e.v.) vastgesteld kunnen worden.

Projectbeheersing: Onafhankelijke structurele monitoring van projecten

(cf. de Boardletter 2023) De monitoring van projecten is onderdeel van het werk van de projectleiders. We constateren dat bij het waterschap de structurele onafhankelijke monitoring zich beperkt tot de aspecten tijd en eventuele budgetoverschrijdingen door de inzet van de financieel adviseurs.

Echter, een formele, structurele en onafhankelijke monitoring van de (investerings)projecten ontbreekt. Er is bijvoorbeeld geen projectcontroller aangesteld die verantwoordelijk is voor het onderkennen en beheersen van projectrisico's en het borgen van een doelmatige uitvoering van projecten. We adviseren het waterschap om in ieder geval voor de grootste projecten een onafhankelijke structurele monitoring van projecten te laten plaatsvinden. Dit kan bijvoorbeeld door een projectcontroller aan te stellen.

Stand van zaken:

We onderschrijven het belang van projectcontrol. Voor de onafhankelijke structurele monitoring van de (investerings) projecten wordt projectcontrol verder uitgewerkt door het aanstellen van een projectcontroller binnen het waterschap.

Bepaling voorziening dubieuze debiteuren

(cf de Boardletter 2023) We verzoeken het waterschap, conform onze rapportages over vorig jaar, om de calculatie van de hoogte van de voorziening dubieuze belastingvorderingen op te laten stellen door SaBeWa Zeeland, omdat deze gemeenschappelijke regeling beschikt over betrouwbaardere ervaringscijfers omtrent het betalingsgedrag van belastingdebiteuren. Daarnaast verzoeken we te borgen dat de accountant van SaBeWa Zeeland deze calculatie meeneemt in haar controle, en daarbij nieuwe afspraken tijdig te concretiseren in het controleprotocol.

Stand van zaken:

Het waterschap heeft met SaBeWa Zeeland afgestemd om de hoogte van de voorziening dubieuze belastingvorderingen te laten berekenen door SaBeWa Zeeland.